

DEBRECENI ÚJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁR:
 Belyben Félévre 6 K, negyedévre 3 K — f.
 Vidéken " 9 K, " 4 K 50 f.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS
THAN GYULA

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
 Debrecen, Főter, Lamprocht-palota, földszint,
 az udvarban hátul.

Weszprémy főispán beiktatása.

Lelkes ünneplések közt iktatta be tegnap Debrecen város és Hajdúvármegye közönsége a legutolsó abszolutisztikus korszak után első alkotmányos főispánját: *Weszprémy Zoltánt*.

Ilyen ragyogóan szép ünnepet csak az őszinte, igaz szeretet ülhet, ilyen igazi lelkesedést nem lehet mondva csinálni. Számtalanszor kedves jelenete volt az ünnepek hosszú sorozatának, általában pedig azt igazolta, hogy igenis, a becsületes munka embere, a bár szerénykedő, de igazi tehetség hamarabb megtalálja az utat az ember szívéhez, mint a hivalkodó stréberség s hogy *Weszprémy Zoltán* ki neveztetésénél igen is elsőrangú tekintet volt az, hogy a mi viszonyainkkal teljesen ismerős, debreceni tapasztalatokban jártas közigazgatási szaktekné.

Két nagyobb szabású beköszöntőjében általánosságban szólott, de mi tudtunk a sorok között olvasni. Nem részletezett, de mi tisztában voltunk, hogy egész teljességében tudja városi ügyeinkben, a megye vezetésében, mely dolgok képeznek közóhajást.

Az egyes küldöttségeknek adott

válaszaiban pedig valósággal bámultuk nagy körültekintését. Szavai elárulták, hogy mely testületeknek melyek a kívánságai, amelyeket elhallgattak, de amelyekre a tisztelgésekkor önkénytelenül rá gondoltak, abban a reményben, hogy ezen kívánságok teljesülései elkövetkeznek az új főispán működése alatt.

Hangsúlyozta több ízben is, hogy a közjóra irányuló törekvésekben nem ismer vallásfelekezeteket, hogy kívánja a harmadik egyetemnek Debrecenben való felállítását. A Csokonai körnek adott válaszában az irodalom lelkes barátjának vallotta magát. A művészetek iránt érzett rajongó szeretetét interpretálta a zenede küldöttségének adott válasza. Hogy az ipar és kereskedelem harmonikus felvirágoztatása mint szép idea tölti el lelkét, kitünt a szakegyleteknek, testületeknek adott válaszában. A katonatiszti karok üdvözlésére erős hangon emlegette a polgárság és katonaság közti jó viszony ápolását. Hogy a megyei s városi ügyekkel tisztában van, azt a küldöttségeknek adott válaszában dokumentálta.

Megnyugvást, meglepedést, tán-

torithatlan bizalmat hintett szét mindenütt, minden szavával s jól esett hallanunk azt a kijelentését, hogy most a hazafias pártoknak nem szabad viszálykodni, hanem igenis közös erővel kell együtt működni az országban a haza s itthon, a mi szűkebb hazánkban a megye és város jóvoltára.

És a régi magyar urasszonyokra emlékeztető szerep jutott a tegnapi napon a legfrisebb debreceni méltóságos asszonynak: *Weszprémy Zoltánné* főispánnéknak is, ki, mint a hű magyar feleségek, az ünneplés alatt hű kísérője volt urának s hogy a megyei küldöttség tagjai őt is felkeresték, kedves, poetikus, formás kis beszéddel válaszolt. Magáról keveset beszélt, de Debrecen közelmúltjának krónikájába a *Weszprémy Zoltánné* hazafias érzésre való cselekedetei felvannak jegyezve.

Az ünneplés valóban fényes volt. Különösebben a város egész kertét varázsolt déli növényekből a városháza folyosójára s kedves figyelemmel gondoskodott a rendezőség egy kis hölgy-szalonnáról is a főjegyzői hivatalban. Még az idő is kedvezett.

A mi Fejünk.

Weszprémy Zoltán főispán ur beiktatása alkalmára írta: **Könyves Tóth Kálmán.**

Üdvözlő dalra gyűjt ez ünnep engem;
 Köszönteni a munka bajnokát.
 Reményt, jövőt énnekbe szöve zengem,
 Derül napunk borult égbolton át.
 Félünk erőt veszítve, letiporva;
 Alkotmányunk kóvára is ledől,
 Bátor, vitéz csapat áll az oromra,
 Ki most Fejünk: az harcol ott elől.

Parancs dörög: „adjátok föl a várát!”
 Hogy bevonuljon a bérszolgahad.
 Nehéz csatában annyi hős kifárad;
 Gyöngül karuk a rabiga alatt.
 Ki most Fejünk: kőfalán viv szilárdan,
 Nem ejti el ősi jog fegyverét.
 Kis tábora élén a régi várban
 Csak várja, várja. . . fordul a kerék!

Mikor vad erőszak uralma törve,
 S hazánk egén hajnal dereng megint,
 Lehull a lánca . . . elásva sirtódörbe:
 Város, megye reá gondol s tekint.
 S azt, ki merész tusát vivott vitézül,
 Nem bántja dicsvágy . . . ma is oly szerény;
 Hol munka vár, új alkotásra készül,
 Kerülve fényt, hábert nyer az Erény! . . .

Volt ám nem egy, ki rogyva sárga földig,
 Feladva elvet: a usz-nászik, siet.
 Más bőrből bűt; de ezt ma nem köszöntik,
 Keresd, találsz néhány példányt ilyet!

Ki most Fejünk: magát le nem alázza,
 Üritsünk érte áldomás-pohárt.
 Áldozz, ha kell! . . . tünik e haza gyászta,
 Mire Kossuth apánk hiába várt!

Ki most Fejünk: hazája hő szerelme
 Kisérte eddig is szövétnékül.
 Hü hitvese tünik imé szemembe,
 Az áldomás sora reá kerül.
 Kit ily nemesszivű nő lelkesíthet,
 Nem csügged el, ha felhő tornyosul,
 Szemeiből kiáradó tekintet
 Lankadó szívben is új lángra gyull!

Ha e két Géniusz óv átölelve:
 Gránitnál is erősebb szikla-fok.
 Mit jó Nemtőnk sugall, azt szólja nyelve,
 Rajok figyelj: emléked élni fog!

Debrecen, 1906. június 7-én.

Bacsóné, a kém.

Írta: **Sárosi Bella.**

(Vége.)

Ebben a nehéz időben nagyon szárnyára kapta a hír a kackiás, szép asszonyt. Még pedig leginkább azért, mert — amíg szorosan lecsukott házaikban szivdobogva lesték az éjszaka eseményeit a magukra maradt asszonyok — Bacsóné házában minden este hangos mulatozás járt. Az eme-

leten most is tárva állt mind a két ablak, vig szenesző osendült le innen a néptelen, holdfényes piacra és éles pohárcsengés vitte férjeik életéért és a haza sorsáért rettegő asszonyok lelkében a legsötétebb gyanu, a legnehezebb vád csíráját.

A Bacsó-ház keskeny kapuja gyakran csapódott be idegen vendégek mögött. Hol suttogó magyar leventék, hol meg parfümös orosz tiszték léptek be rajta nagy sietve. Mindegyiket fekete szemének tüzes villámával bilincselte le a búbajosan mosolygó háziaszony és nem egynek fájdalmasan elszorult a szíve, ha másnap hajnalban tovább kellett indulnia, a csatába — halálba. Sok, nagyon sok nézett vissza könyes szemmel — egy rövid gyönyört siratva — arra a keskeny házra, melynek ablakából Bacsóné integetett neki fehér kendőjével örökre bucsút.

A mint multak a napok, hetek, mindig új és új hír érkezett a magyar vitézek vereségéről. Ugyanazokról, a kik Bacsóné házában élvezték egy-egy vidám este vendégszeretét. Az oroszok csodálatos, szinte ördögös pontossággal ismerték a magyar sereg minden legtitkosabb haditervét és sulyosabbnál-sulyosabb csapásokkal tettek tönkre minden hazafias reményt. Bacsóné pedig csak mosolygott, mindig mosolygott és körülötte mind sűrűbb felleghen szállt a gyanu és a vád. A városka lakói már neg-

Az esős, borult napok után elvonultak a felhők s gyönyörű júniusi napsugár ragyogott be mindeneket. Mintha csak azt példázta volna, hogy az elmúlt szomorú idők, az abszolutizmus napjai után új napokra virradtunk. Egy tisztultabb levegőjű új korszakra, amely itt a mi ősi városunkban, megyénk határain belül, Wessprémy Zoltán főispán derék munkaszeretetének, nagy tehetségének jegyében pirkadt a tegnapi nappal reánk.

És sokszor hangoztatott szállóigéje csak egy volt a tegnapi nap, az ugyanis, hogy:

— *Az Isten segítse, éltesse so-
kaig Wessprémy Zoltánt, Hajdúvár-
megye és Debrecen város törvényes,
alkotmányszerető főispánját!*

A megyeházán.

A vármegyeházára kora reggel már kitűzték a nemzetiszínű és a kék-fehér lobogót. A megyeháza körül csoportokban állottak a kíváncsiak. A kapu alatt a tisztviselők fogadták az egymásután érkező bizottsági tagokat. Ugyancsak a kapu alatt állott a rendőrség hat tagú diszorsége Fehér Mihály rendőrbiztos vezetésével.

Néhány perccel fél 9 előtt érkezett a megyeházára Pénzes Sándor árvaszéki elnök, aki már teljesen jobban van és minden baj nélkül elnökölhet a nagyfontosságú közgyűlésen.

Odafenn a teremben csapatokba verődve beszélgetnek a bizottsági tagok és a küldöttek és élénken tárgyalják a reggel tartott értekezletet, melyet Kovács Gyula hívei tartottak az alispánhelyettesítés dolgában. Fél 9-kor érkezett a terembe dr. Czegléd Mihály tiszti főügyész, festői díszmagyarban. A teremben levők megjelenezték a magyar ruhás tiszti főügyészt. Ugyancsak éljenzéssel fogadták terembe lépésekor Zichy Géza grófot, a zongoraművészt, aki egyik első virilis tagja a törvénybizottságnak.

Sorban gyülekeznek aztán díszmagyarban Pákozdy Sándor, a megye leendő főjegyzője, Rásó Gyula volt alispán, Szűts Miklós dr. törvényszéki elnök, Némethy Károly miniszteri tanácsos, Lestyán Adorján közjegyző, Papp Elek képviselő, aki Szolnokmegyének is küldötte, dr. Benkő alispánhelyettesével és Tóth János képviselőházi

háznagygyal. Később érkeznek: Porubszky táblaelnök, Kölcsey táblabíró, Igyártó fő-
ügyész, Kovács polgármester, Oláh, Bészler és Király tanácsosok, dr. Boldizsár Kálmán bűnügyi osztályfőnök, Kovács Gyula volt képviselő, Fogthúy János, majd együtt jönnek dr. Bakonyi Samu és dr. Benedek János képviselők. Mind szebbnél-szebb díszmagyar ruhákban, melyekből kiválik a Czeglédy, Bakonyi, Benedek, Lestyán és Fogthúy, de különösen a Boldizsár, akin a hajduk festői díszruhája van. Ott vannak még gróf Degenfeld József volt főispán, Lengyel Imre dorogi vikárius és még nagyon sokan a megye és a környék előkelőségei közül.

A közgyűlés.

Kilenc óra volt, mikor a zsúfolásig megtelt terem megmozdult a csengettyű. Az ott levők elfoglalják helyeiket, a tisztikar az asztalnál, melynek fején üresen áll a szék. Jobbról gróf Zichy, balról Pénzes ülnek, az elnöki asztal mögött pedig a hölgyek, köztük, egyszerűségével elragadó, világoskék ruhában Wessprémyné, akinek Rásó volt alispán kedveskedik hatalmas csokorral.

Pénzes Sándor elnök nyitotta meg a közgyűlést, üdvözölve a törvényhatóságot s a vendégeket, kijelentvén, hogy a közgyűlés tárgyát a főispán beiktatása képezi. Örömet fejezi ki, hogy a letűnt szomorú idők után alkotmányos életünk újra felragyogott s boldog meglepéssel konstataja, hogy az alkotmányos főispán a vármegye hű fia lett, aki a jövőben is tetterejét, jóakarátát ezen törvényhatóság javára fogja felhasználni. Ezen reménytől áthatottan megnyitotta a közgyűlést.

Aztán Pákozdy Sándor tb. főjegyző felolvassa a Wessprémy kinevezését tudató miniszteri leiratot, majd pedig Wessprémy Zoltánnak főjegyzői állásáról való lemondó levelét olvassa fel. Az állandó választmány javaslatára elhatározták, hogy Wessprémy Zoltánnak állásáról való lemondását, nyugdíjigényeinek fenntartásával tudomásul veszik és a nyugdíj-szabályzatot módosítják.

Ezután Rásó Gyula elnöklete alatt küldöttség ment a főispánért, akit meghívtak az eskü letételére.

Viharos éljenzés és taps hangzott fel, mikor a teremben Wessprémy díszmagyarban megjelent. Az éljenzés lecsillapodtával Pénzes Sándor árvaszéki elnök üdvözölte melegen és kérte, hogy tegye le a hivatalos esküt. Pákozdy olvasta az eskümintát és az új főispán letette a hivatalos esküt, melyet az egész közgyűlés állva hallgatott végig. Az eskü letétele után Wessprémy a következőket mondta:

A főispán beszéde.

Tekintetes törvényhatósági bizottság!
Mélyen tisztelt közönség!
Mély megilletődéssel foglalom el Iste-

nemnek, hazámnak, királyomnak és a törvényhatóság közönségének tett esküm elhangzása után szeretett vármegyémnek kormányzói székét, azzal az erős elhatározással, hogy szerény tehetségemet s tudásomat, akaratómet és férfiúi egész lelkesedésemet e perctől kezdve teljesen új állásomnak szentelve, mindent elfogok követni arra nézve, hogy azt a bizalmat, amelylyel engem a legmagazabb királyi kegy kitüntetett, azt a rokonszenyet, szeretetet és ragaszkodást, amelylyel Önök engem érdememen felül körülvenni méltóztatnak — amelyet én eléggé meghálálni képes soha nem lehetek — jóakarata törekvéseimmel valamely mértékben legalább kiérdemelhessem.

Egyéni gyarlóságom, ez új állásommal járó feladatok nagy súlyával arányban egyáltalában nem álló gyengeségem tudatában e megilletődés, tekintetes törvényhatósági bizottság, súlyos aggályokká is fokozódik nálam s hogy ennek dacára mégis ezen díszes, de sokszor tövisekkel bélelt székét elfoglalni merészelem, erre vonatkozó okaim a következők:

Az ország legkiválóbb vezérfeleiből álló jelenlegi alkotmányos kormányunk szívből lélekkel híve vagyok, e kormány politikájának minden vonalon való győzelmét a legnagyobb odaadással támogatni benső meggyőződésem szerint hazafias kötelesség és ha ez a kormány, a felőlem nyert információk alapján — elismerem, hogy erőmet és arra való hivatottságomat tulbecsülve jónak látta, hogy engem eddigi szerény működési körömből kiszólítson s politikájának munkatársává avasson: hazám iránti kötelességemnek s vármegyém érdekében is állónak tartottam — aggodalmamnak elnyomásával is — a nekem felajánlott ezen díszes bizalmi állást, amelyet pedig nem kerestem, amelyért nem törekedtem, de amelyben az én szeretett vármegyémnek javát és érdekeit továbbra is munkálni módomban leendő: elfogadni.

De bátorított még engem ezen sokak előtt talán méltán merésznek látszó vállalkozásra az a benső viszony is, amelyben én ennek a törvényhatóságnak érdemes tisztikarával és bizottságának tagjaival állok, a kik részéről én hosszú közigazgatási pályámon mindenkor meleg szeretetet, odaadó támogatást, gyengeségeim iránt pedig folytonosan jóakaratu elismerést tapasztaltam; amelyekre mélyen tisztelt uraim jövőben is számítani bátorodom; szokásos dolog tekintetes törvényhatósági bizottság, hogy a törvényhatóság élére kinevezett főispán, amikor letett esküje után állását elfoglalja, követendő irányelveire nézve részletes és tüze-

is tudtak reá másként tekinteni, mint szemrehányóan, megvetéssel. És sok szó járta még arról a tenger aranyról, a mivel az orosz tiszték a hiszékeny magyar fiuk mámorát megfizették.

Ekkor esett meg, hogy ismét óriás seregekben vonultak keresztül a városon Paskievics emberei. Bacsóné már leste őket és ezen a napon mintha a rendesnél is izgatottabb lett volna. Arca lángolt, szemében hamis, lobogó fény vetette fel sugarát. Ördögien szép volt az asszony...

Nagyon fontos hír lehetett, mit az eltenség vezérének átadnia kellett, mert egyszerre megfeledkezett minden, eddig is követett tartózkodástól. Nem állta meg tovább, könnyű csipkékendőt dobott gömbölyű vállaira, felkapott egy keskenyen összehajtogatott írást és le akart vele futni a léposón. De elébb megadta a szokott jelt a sereget vezénylő orosz tisztnek és az tüzes ménjén már a ház előtt termett. Legrott lováról, éppen belépett a házba és a léposó felé indult, mikor hatalmas zuhanással hirtelen elterült előtte valaki. Annyi ideje sem maradt, hogy kitarja két karját és felfogja a szép terhet.

Mert hosszú, suhogó selyembe öltözött asszony volt ez a valaki, akinek estében kibomlott a sarkig érő haja és mint valami gyászfiatylor borult reá feketén, illatosan. A tiszt egy pillanatig megdöbbenve állt ott:

szinte visszahőkölt, aztán az elalélt nőhöz sietett, aki még ájulásában is görcsösen feléje nyújtott valami keskenyen összehajtogatott írást.

— Fogja! — mondta, elfuladva, amint kissé magához tért — adja a generálisnak. De — riadt fel hirtelen — miért lett körülöttem egyszerre olyan sötét? Hiszen az elébb még fényesen sütött a nap...

A napot, az egész ragyogó világot nem látta meg soha többé Bacsóné, szemére örök, kérérlhetetlen éjszaka borult. Estében, szempillanát alatt, teljesen megvakult mind a két, babonás szemére és látását nem adta vissza többé semmiféle hatalom. Az ezután az országba áramló orosz seregek már nem ismerték a földig sujtott asszonyt, aki becsukatta az emeleti két ablakot, maga pedig gyötrelmes éveket töltött mindig csak a ház udvari, világtól elzárt szobájában. De a kozákok azért nem kimélték az ő háza táját sem és elhozatták mind azt a tenger aranyat, amit elődeik a szép asszony árulásáért cserébe adtak. A Bacsó-ház lecsukott ablakain nem hallatszott ki soha többé vig muzsikaszó. És a magyar fiuk utját ezentul híven kísérték a hadi szerencse, a hir mindig újabb, fényes diadalukról regélt.

Mikor a kis városkában megtudták Bacsóné szerencsétlenségét, az emberek csodálatos egyöntetűséggel és mély meg-

győződéssel mind csak annyit mondtak:

— Isten büntetése!

Elnémított minden sajnálkozást az a tudat, hogy az igazság büntető palosa sujtott le Bacsónéra. És a vak asszony azután még sok esztendeig élt — mintha ezzel is büntetni akarta volna a sors. Szépsége elhervadt, a mosoly megfagyott ajkán és kívánatos teste összeaszott. Sarkig omló hollóhajába pedig a rettenetes, lassan muló idő tömegesen szövegette a fehér szálakat. Ez alatt a sok, sok esztendő alatt Bacsóné minden nyári estén ott üldögélt a ház előtt a kis padkán. Kezében szüntelen peregetek a kötötök és ajkáról szakadatlanul omlott a szó. Beszélt, beszélt — valjon miről?

Talán megröghanták az emlékei és hatalmasan, mindenáron kikiváncsoltak a lelkéből, hogy ismét fényessé legyen körülötte ez a vaksötétség. Vagy a késői vagy tombolt benne, annak a sok deli ifjunak visszavisszajáró mámorára, amelyet ő gyujtott föl a vérükben, hogy annál biztosabban a halálba küldje őket. Talán azt a sok elvesztett pillanatot panaszolta, amint ott ült elhagyottan a kis padkán és az emberek még vakságában, öregségében is messzire elkerülték, meg nem süvegelték az egykori szép asszonyt.

Igy ismertem én Bacsónét, a kémét!

tes programot ad.

En, tekintetes közgyűlés, ebben a tereben, azt hiszem, felmentettnék érezhetem magamat ez alól. Hiszen egy negyedszázadot meghaladó időt a vármegye ügyeinek munkálásában az önök körében éltem le és ösmerik önök egész egyéniségemet, egész multamat. Elegendőnek tartom azért, ha itt csak azt jelentem ki, hogy programom lesz új állásomban is a munka és becsületes törekvés mindarra vonatkozólag, a mi édes hazám és szeretett vármegyémnek a javára szolgálhat.

Politikám a béke, — a hol kell, a kienegeszítés, a jog, törvény és igazság, térnek és alkalomnak keresése és kínálása a társadalom minden tényezőjével szemben arra nézve, hogy vállvetve együtt működésünkkel hazánknak és közelebből vármegyénknek szellemi és anyagi téren való boldogulását előmozdítsuk.

Felkészítetek, társadalmi osztályok, foglalkozási ágak között különbséget én nem ismerek, minden egyesület, kör és érdekkör közreműködését keresem közös célunk, a közös előmozdítására irányított közös törekvésünk elérésére. Az 1886: XXI. t.-c. azon rendelkezését, hogy a törvényhatóság élén a főispán áll, én úgy fogom fel, hogy míg egyrészt a törvényhatóság önkormányzati és önrendelkezési jogát aggodó gondossággal respektálni, sőt azt ha kell, védelmezni fogom, a törvényhatóság közönségének a közügyek ellátására irányuló érdeklődését tölem telhetőleg fokozni töreksem: másrészt szándékom arra ügyelni, hogy az állami akarat, amikor az törvényes alapon s törvényes formában jelentkezik, a legszélső periferiákon is teljes hatályossággal érvényesüljön.

Ezekben foglalom össze legrövidebben az én programjaimat s ezeket szem előtt tartva, azt a kérést intézem a törvényhatóság tekintetes közönségéhez s egész lakosságához, hogy feladataim megoldásában, kötelességem teljesítésében engem támogatni méltóztassanak.

En a mai naptól kezdve nem ismerek más kötelességet, más óhajt, mint a kormányzatomra bízott két törvényhatóság érdekeit szolgálni, azokat istápolni, hogy azonban ezt tehessem, szükségem van mindnyájuknak buzgó támogatására.

Ajtom folytonosan nyitva áll mindenki számára. Nem lesz az a panasz, az a kérelem, az a tanács, származzék nagytól vagy kicsinytől, amely nálam jóakaró meghallgatásra s orvoslásra nem találna. Egészen az önöké leszek.

Adja Isten az ő áldását az én becsületes, jóakaratu törekvésemre.

Kérem, fogadjanak s illetve tartsanak meg jóindulatokban s támogassanak működésemben.

A főispán üdvözlése.

Hatalmas éljenzés követte a főispán beszédét, majd Dávidházy János esperes a törvényhatóság nevében üdvözölte a főispánt.

Beszédében hangsúlyozta, hogy nem szavakkal, hanem a szív nemes és igaz érzelmeivel üdvözli a törvényhatósági bizottság Weszprémy Zoltánt, a megye szülöttét, aki szerény, de rendkívül buzgó munkása volt eddig is a megyének. Működéséhez reményt fűz és arra Isten áldását kérte.

Pákozdy Sándor formás beszéddel a tisztikar nevében üdvözölte. Ez a név — ugymond — Weszprémy Zoltán, egész embert jelent s magasan felette áll annak, hogy érdemeit felsorolja és méltassa, de vérből való vérnek tekinti, akinek vonzó egyéniségét, jellemzőségeit, széles körű tudását és pártatlan igazságszeretetét ismeri a megye csaknem minden polgára. Midőn működésére szintén Isten áldását kérte, ama reményének adott kifejezést, hogy a tisztikartól megtisztelő baráti érzelmeit a jövőben sem fogja megtagadni.

A két szép beszédet jegyzőkönyvben örökítik meg. Utána az alispáni székek helyettesítését új leendő betöltése következett. Ünneprontó jelenet volt, mikor a főispán által ajánlott Pénzes Sándor helyett

Kovács Gyulát óhajtották egyesek, de annál tapintatosabb a Pénzes Sándor nyilatkozata, amelylyel a kínálkozó vitát kettévágta s kijelentette, hogy a pünkösdi kiralyságot átengedi Kovács Gyulának.

Az alispáni hivatal átadására kiküldték a bizottságot s a közgyűlés véget ért. Utána a főispán a megye küldöttségeit fogadta.

A városnál.

A megyei ünnepi közgyűlés után Debrecen város székébe vonult át az ünneplő közönség. Ott mondhatni teljes számban jelen voltak már a városatyák, akik közül nem hiányzott talán egyetlen ember sem.

Mikor végig tekintettünk a tereben jelenvolutakon, akikhez csatlakoztak a megyeházáról jött vendégek, a megyei tisztikar tagjai is, a zsufolásig megtelt tereben a ragyogó díszmagyaros ünnepi öltönyök látára önkénytelenül eszünkbe jutott a királybiztosi beiktatás szánalmas perspektívája.

Hol voltak ezek... akkor?! Otthon, elkerülvén az abszolutizmus dobzdódásának színhelyét, mint a belpoklosokat. Most látszott csak meg, hogy milyen impozáns volt, ami szomorú emlékü nemzeti ellentállásunk.

A város házában már a folyosója is ünnepi köntösbe volt öltöztetve. Minden sarokban pompás déli növények illatoztak, díszruhába öltözött hajduk állottak közel távolságban egymáshoz sorfalat s díszes baldachin alatt volt a ruhatár az előcsarnokban. A falakon zászlók és város címerei díszlettek. A városházán színes drapéria volt a karzat erkélyére végig takarva. A karzaton is előkelő hölgyközönség, a legújabb tavaszi divat újdonságaival a toilletekben. A főjegyzői szoba barátságos kis hölgyzsalonnak volt átalakítva a főispáni család hölgytagjainak számára. Ez a kedves figyelem különösen sok dicséretre adott alkalmat.

Pontban 11 órakor Kovács József polgármester nyitotta meg a közgyűlést, bejelentvén, hogy a közgyűlésnek egyetlen tárgya van, a legújabb alkotmányos korszak első alkotmányos főispánjának a bemutatása. Üdvözli a közgyűlési tagokat a s vendégeket.

Vecsey Imre főjegyző felolvassa a kinevezést tudató belügyminiszteri leiratot. — Egyhangulag örömmel vesszük tudomásul, hangzik minden oldalról.

Kovács József polgármester javaslatára ezután a közgyűlés küldöttséget választ a főispán meghívására. E küldöttség tagjai lettek: Márton Imre, K. Tóth Kálmán, Polgári Bálint, ifj. Kertész János, dr. Tüdös János, Lestyán Adorján és Reichmann Armin.

Pár perc múlva zugó, viharos taps és éljenzések közt megjelent a tereben Weszprémy Zoltán. Kovács József polgármester üdvözölte meleg hangon. Felolvastatván — mondta — a kinevezési okirat, örömmel vette tudomásul. Mikor a város közönségének nevében üdvözli, kéri, tegye le az esküt, mert a törvény értelmében csak akkor gyakorolhat főispáni jogokat. (Helyeslés.) Meleg szeretettel üdvözli a tisztikar nevében is a főispánt, a ki lefolyt gyászos emlékü időszakban küzdőtársa volt a tisztikarnak. (Eljenzés.)

Ezután az eskümintát olvasta fel Vecsey Imre főjegyző, a melyet a főispán utána mondott.

A főispán beköszöntője.

Ezután Weszprémy Zoltán elmondta beköszöntő beszédét, melynek a város ügyeire vonatkozó része így hangzik:

Vezérelvem ma is, hiven teljesíteni kötelességemet.

Itt is, e közgyűlési tereben, Debrecen városának nagyfontosságú közügyeiben ez fogja vezérelni minden léptemet.

Nemcsak tiszteletben tartom Debrecen városnak törvényben is biztosított autonómiáját és önállását, de ha az netalán mások részéről lenne megtámadtatásnak kitéve, annak megvédelmezésére sietek.

Azokban a nagyjelentőségű anyagi és kulturális kérdésekben pedig, melyektől Debrecen sz. kir. város felvirágzása, polgár-

ságának megerősödése, összes lakosságának jövődöbéli boldogulása függ, mindazokban a kérdésekben igaz lelkesedéssel igyekszem e nemes város lakosságát, tisztikarát és közgyűlését legjobb tehetséggel támogatni és elősegíteni.

Tekintetes törvényhatóság!

En a munka embere voltam a multban, ez kívánok maradni a jövőben is. Debrecenben, a magyar alföld e hatalmas, nagynevű emporrumában, mely nekem is évtizedek óta szeretett lakóvárosom, sok munka, nagy feladat vár nem csupán egyesekre, azokra, akik kiemelkedő vagy épen vezető állásban vannak, de mindazokra, kik e város közéletében munkálni, dolgozni hivatva vannak.

Nem kívánok ez alkalommal részletekbe bocsátkozni, hiszen önök mindannyian még jobban tudják, mint én, milyen nagy és fontos kérdések várnak megoldásra, milyen jelentős feladatok várnak megvalósításra, melyektől Debrecennek fejlődése, polgárságának s összes lakosságának jóléte függ.

En csak azt kívánom és arra kérem e nemes város lakosságát és közönségét, engedjék meg, hogy a jövő nagy munkájából kivihessem én is részemem s szabják a reám eső részt ne erőm és tehetségemhez, de ahhoz a lelkesedéshez, mely engem Debrecen város érdekében való fáradhatatlan munkálkodásra ösztönöz. De egyben kérem ehez egy a városi lakoságnak, mint az egész törvényhatósági közgyűlésnek, sőt e város minden rangu és rendű lakosainak őszinte bizalmát és állandó támogatását.

Azzal a fohászkozással fordulok Istenhez, adja, hogy jó szándékunknak, becsületes igyekezetünknek Debrecen város szellemi fejlődésében s anyagi felvirágzásában teljes sikere legyen. Fogadja Nagyságos polgármester ur, ugyszintén a tek. törvényhatósági közgyűlés és a mélyentisztelt közönség az irányomban megnyilatkozott szeretetteljes jóindulatáért halás köszönetemet s ismételtlen ajánlóm magamat mindnyájuk szives bizalmába és szeretetébe!

Kiss Albert üdvözlése.

Zugó éljenzések után Kiss Albert a következő beszéddel üdvözölte a főispánt:

Méltóságos Főispán ur!

Debrecen sz. kir. városnak, mint köz-törvényhatóságnak bizottsági gyűlése, tanácsa és tisztviselőikara nevében erőteljes és töredezett hangon bár, de őszintén köszöntöm s székfoglaló beszédében tett nyilatkozatai után bizalommal üdvözölöm.

Bizodalommal üdvözölöm méltóságodat, mert ha hazánkra, nemzetünkre és városunkra nem nehezedik is már reá azon „szenvedés és nyomor“, melylyel megfenyegtetve és sujtolva volt: de ezek a napok egy átmeneti korszaknak csak kezdő napjai.

„Az alkotmányt megmenteni, a parlamentarizmust fentartani, a törvényeknek és a jognak uralmát és ez által a jog folytonosságát helyre állítani, a polgári és egyéni jogok szabadságát biztosítani és egy a közgazgatás, mint az állami élet minden szervének működését hazafias és megbízható mederbe terelni: ez az a program, mely ezen átmeneti korszaknak munkatervét alkotja és irányítja“.

A kormány ezen programjának támogatására szövetségelt pártok egész tisztaságában és sértetlenségében fenntartották elveiket és politikai meggyőződéseiket, mi is örömmel fogadtuk az új korszak eljövetelének hajnalhasadását, örömmel fogadtuk a kormány megalakulását, bár tudtuk, hogy a mi elveinknek és politikai meggyőződésünknek óhajtva várt megvalósítását, azon munkaterv, még a legkedvezőbb esetben is csak előkészítheti.

Es most politikai szomorú helyzetünknek bizonyosságul naponként tapasztaljuk, hogy még azon programnak megtartása, még azon munkatervnek végrehajtása mily sok akadályba és nehézségbe ütközik. Sőt ma már láthatjuk, hogy egy a törvényhozás és kormány tagjaira, mint a közgazgatás terén álló férfiakra, sőt még mi reánk is a megpróbáltatások oly erős kén-

delmei következik, mely küzdelmek közt csak úgy állhatunk meg biztosan, ha az országos küzdelem élén álló férfiak iránt bizalommal viseltetünk s működésüket színtén és egyező akarattal támogatjuk. Ezért üdvözlöm én méltóságodat bizalommal, de a bizottsági közgyűlés, a tanács és a tisztviselői kar részére hasonló bizodalmat kérek. Tőle is.

Azon egymás iránt való kölcsönös bizodalom, mely egymásnak elvét és politikai meggyőződését tiszteletben tartja, meggyőződésen szerint az ily kölcsönös bizodalom azon község alap, melyen biztosan megállhatunk s hazánknak rendületlenül hívei lehetünk, azon erős fegyverzet, melylyel a megpróbáltatások küzdelmei közt győzedelmesen harcolhatunk, a hazaszeretet által megszentelt, azon lelki erő, melylyel szerett hazánk és nemzetünk s aztán közelebről szerett városunk javára nagy és hasznos szolgálatokat teljesíthessünk.

De székfoglaló beszédében tett nyilatkozatai után bizodalommal üdvözlöm méltóságodat a mi otthonunknak, szeretett városunknak élén is.

Tudjuk, hogy a város tanácsa és vezetői a múltban is bölcs előrelátással, okos körültekintéssel és lelkiismeretes hűséggel vezették és kezelték ennek ügyeit. A földművelés és állattenyésztés, az ipar különböző ágai és a kereskedelem oly mértékben virágoztak itt, hogy ez a város az ország északkeleti részének központja lett. A polgárok magán tulajdona és a város vagyona úgy növekedett, hogy ez a város megadhatta és megadta az „Istennek a mi az Istené” és a királynak a mi a királyé és a szabadságharcok idején megadhatta és megadta a magyar hazának és nemzetnek is, a mi a hazáé és a nemzeté. Az egyházak és iskolák, a közművelődési, jótékonyági, társadalmi és emberbaráti intézetek bőkezű pártfogója volt, sőt a kebelében levő főiskola megmentéséhez, fenntartásához és fejlesztéséhez fejedelmi adományokkal járult. Vezetőit és polgárait vallásosság és jó erkölcs, szorgalom, takarékoság és becsületesség tették országosan ösmeretessé és tiszteltté. Így lett e város a lelkiszabadság világitó tornya, hazánk és nemzetünk szabadságának őrvárosa. Hogy ezután is az legyen és az maradjon, ezt munkálni és kiértelmelni tek. bizottsági közgyűlés, tanácsa és tisztviselői kar, a mi örökségünk és a mi elengedhetetlen kötelességünk.

Ezen törvényhatósági joggal bíró város élén fog állani Méltóságod, mint a végrehajtó hatalom képviselője és az általam említett kötelesség, Méltóságodnak is első sorban hivatása és feladata.

„Ki multjára érzéketlen,
Szebb jövőre érdemtelen”.

Azért tártam fel tehát röviden a multat, mert az a mi jelen és jövő működésünknek alapja, kiindulási pontja és irányítója.

De ezen kötelesség teljesítésén kívül még sok és messze kiható létesítmények megvalósítása, több modern kivánalmak kielégítése és városunk háztartásának alapos és biztos rendezése várakozik reánk. Ez az oka, hogy székfoglaló beszédében tett nyilatkozata után, mint a közigazgatás terén jártas férfiut, mint a munka emberét, ki tapasztalatait, tudását, munkakedvét és férfiúi egész erejét felajánlotta, e téren is bizodalommal üdvözlöm Méltóságodat és hasonló bizodalmat kérem e bizottsági közgyűlés, a tanács és a tisztviselői kar részére is.

De mivel a mienk csak a munka, az áldás Istené, Istennek áldását kérem Méltóságodra és családjára, Istennek áldását kérem főispáni működésére, hogy az a szeretet és tisztelet, mely most környezi, hogy az a bizodalom, melylyel üdvözljük: meg ne rendüljön, sőt növekedjék, hogy hiven

teljesített kötelesség megnyugtató, boldogító tudatával, családjá boldogságára, hazánk, nemzetünk és városunk javára sokáig éljen!

Ezután Márton Imre indítványára a közgyűlés elhatározta, hogy mind a két beszédet jegyzőkönyveiben meg fogja örökíteni.

Ezzel a közgyűlés a főispán éltetésével véget ért.

A tisztelgő küldöttségek.

Ezután tisztelgett a főispánnál az a 38 küldöttség, mely ebbeli szándékát előre bejelentette a rendezőségnek.

Az első küldöttség a városi tanács tagjaiból s tisztviselőiből állott. A küldöttséget Kovács József polgármester vezette. Hangsúlyozta, hogy azok jöttek most üdvözölni, akik a multban küzdőtársai voltak. Hiszik, hogy méltó vezérük lesz a főispán s e reményben kéri az Istent, hogy adjon a főispánnak erőt, egészséget, hogy Debrecen város javára működhesse.

Weszprémy Zoltán főispán kijelentette, hogy ismeri a város tisztikarát, a városi ügyeket eddig is élénk figyelemmel kísérte, ezután jobban fogja tanulmányozni. Akar munkálkodni, cselekedni s hiszi, hogy közös egyetértéssel keresztül is viszik a mit akarnak. Arra kéri a tisztikart, hogy fogadják azzal a szeretettel, melylyel eddig fogadták.

Ezután a debreceni református egyház küldöttségét vezette Simonffy Imre, pompás kis üdvözlő beszédet mondván.

A róm, kath. egyház küldöttségét dr. Irinyi István ügyvéd, az ág. ev. egyház küldöttségét Materny Lajos lelkész, az autonóm izr. egyházat Reichmann Armin vezette, beszédet pedig Krausz Vilmos főrabbi mondott, az ortodox izr. hitközséget Strasszer rabbi vezette.

A főispán hangsúlyozta, hogy feleketeket nem ismer. Érdekes volt, hogy a görög kath. egyház szónoka: Papp János lelkész erősen hangsúlyozta, hogy ők magyar egyházat képeznek. A főispán válaszában kellőképpen honorálta ezt a kijelentést.

Ezután a helyőrség tisztikarát teljes díszben Gyurics Belizár ezredes vezette. A tábornoknak hirtelen el kellett utaznia.

Érdekes volt a kollégium tanári karának tisztelgése. Dr. Ferenczy Gyula vezette a tanárokat. A főispán válaszában megemlékezett arról, hogy őt is ez a nagyhirű iskola nevelte s neki is az az óhajta, hogy a 3-ik magyar egyetem itt létesüljön. — Sinka Sándor tanárnak kézfogás közben megjegyezte:

— *Egymás mellett ültünk régi iskolatársam. Te voltál az első, én a második.*

A gazdasági tanintézetet Sztankovits János igazgató, a kegyesrendiek rendjét és gimnáziumi tanári karát Jászay rendfőnök, a legkitűnőbb debreceni szónok vezette, a főreáliskola tanári karát Géressy Kálmán tankerületi igazgató. Mindenik tanári karának jóindulatu támogatását ígérte a főispán.

A pénzügyigazgatóságot Fauszt Elek pénzügyigazgató, az ügyvédi és közjegyzői kamarát Márk Endre és Lestyán Adorján vezették, de csak Márk beszélt a közös tisztelgésnél. A máv. üzletvezetősége küldöttségének élén Uhlarik Béla, a távirat- és postai igazgatóság élén Csath Zsigmond főnök, az izraelita tanító testületet Kuti Zsigmond, a m. kir. felmérési hivatalt Székely Ferenc, a kereskedelmi és iparkamarát Szentkirályi Tivadar, a kereskedő társulatot Zádor Lajos, a kereskedelmi tanintézetet Fábrián L. Mór vezette, az anyakönyvi hivatalt Dumbrava László mutatta be.

A gyáriparosok orsz. szövetsége küldöttségét Szánthó Győző vezette. A küldöttségben volt egy urnó is, Baloghné Békessy Rózsi.

A iparfelügyelőséget Polgár Zaiga iparfelügyelő, az ipartestületet Zellinger Ede, a dohánygyári küldöttséget Puskás Károly vezette.

A debreceni függetlenségi párt népes küldöttsége nevében Márton Imre beszélt. A multról beszél, melyben a lefolytatott küzdelemben fegyvertársuk volt a főispán. A Kossuth-párt 8 taggal van a kabinetben képviselve. Ott is egyetértésben van a koalíció. Egyetértést óhajt a párt a debreceni koalizát pártok közt is.

Weszprémy főispán most az átmeneti korszakban lehetetlennek tartja, hogy ne egyetértéssel működjenek. Most közösen kell működni minden hazafias pártnak.

Nagyon ezellemes volt a Géressy Kálmán beszédje, melyben a Csokonai-kör választmánya nevében üdvözölte a főispánt. Azt óhajtja, hogy a főispán azt a nézetet vallja, miszerint nem a Csokonai-körnek van szüksége Debrecenre, hanem Debrecennek van szüksége a Csokonai-körre. Weszprémy főispán irodalmi színvonalon álló beszédében méltatta Debrecen legelső kulturális egyesületének érdemeit s ígérte támogatását.

A debreceni szintársulat nevében Zilahy Gyula mondott üdvözlőt.

A zenede küldöttségét Ujfalussy József dr. vezette. Weszprémy főispán hangsúlyozta, hogy ott kapott kiváló kiképzést az ő fia is, egyébként is rajongással szereti a zenét. A városi gazdasági együletet Rikl Antal vezette, ugyszintén a Tiszavidéki mezőgazdák küldöttségét. A Gönczy-egylet küldöttségét Kozma László, a siketnéma intézetet Gácsér József vezette a főispán elé.

A főispánnak a küldöttség-vezetők által elhangzott szép beszédekre pompás szép beszédekben mindenikre volt egy-egy biztató kijelentése.

A küldöttségek be és kivonulása a legnagyobb rendben történt, ami a rendezőség két agilis tagjának dr. Varga Elemér polgármesteri és Rásó István főispáni titkárnak az érdeme.

A bankett.

Az ünnepély egyik legimpozánsabb része volt a bankett, mely a Bika-szálloda dísztermében volt. Több mint 500 terítékes bankett volt, a melyekre Debrecenben nem emlékeznek. Egyetlen hely nem maradt a teremben üresen, sőt még a folyosókon is hosszú terített asztalok mellett vigadt a teremből kiszorult fiatalság.

A páholyokban igen előkelő hölgyközönség nézte a mulatságot Rácz Károly szép nótái mellett, akik bőven részesültek az asztalokat bőven díszítő virágokban.

A bankett ételsorozata a következő volt:

Fehér és barna leves. Tok tártárral. Wellington sült körítve. Cseresznye és turós rétes. Liba és ruca sült, saláták és compot. Csemegék. Fekete kávé. Borok: Fehér asztali, Fehér Olimpiai-Visontai, Egri Carbinet vörös. Ásványvizek.

A felkészítőkre rossz világ járt. A zajban alig lehetett azokat hallani, ami nem is csoda. Így volt ez sokkal kisebb közönség jelenlétében is.

A sült után Weszprémy Zoltán főispán mondta el az első köszöntőt, a királyt éltetvén, mint legelső magyar embert. A toasztot a közönség a király említésétől fogva állva hallgatta végig.

Kovács József polgármester a koalíciós kormányt éltette, dr. Czeglédy Mihály vármegyei t. ügyész a főispánra, Vecsey Imre főjegyző a város nevében szintén a főispánra üritette poharát. Beszéltek még Szűts Miklós törvényészéki elnök, dr. Losonczy Álmós megyei t. főorvos stb.

A Debreceni Ujság szerkesztősége és kiadóhivatala: Főter, Lamprecht-palota, az udvarban földszint. Telefon 141. Hivatalos órák: Reggel 8 órától 12-ig, délután 2 órától este 7 óráig. Este 7 órától a lap szerkesztési és anyagi részét illető minden megkeresés a Debreceni Ujság nyomdájába: Arany János-utca 47. sz. alá intézendő.

Lukács Vilmos Beton mű és tetőfedési vállalat.

DEBRECEN. Hatvan-u. 5. Telefon 308. Eternit aszbeszű főkönyvisélet.

Elvállal: beton, terrazó és műkö munkákat, facement és ragasztott lemez fedéseket.

Sóvágó főtárgyalását félbeszakították.

Fordulat a nagy bűnpörben.

Debrecen, jun. 8.

(Saját tudósítónktól.) Sóvágó János ügyében folytatott esküdtszéki főtárgyalás tegnap szenzációs fordulót vett. Az ügyész ugyanis bejelentette, hogy fölőtte súlyos adatok vannak az ügyesség kezében, melyeket a mai tárgyaláson fog előterjeszteni.

A tegnapi főtárgyalásról munkatársunk az alábbiakat jelenti:

A tegnapi kihallgatások.

Reggel 9 órakor nyitotta meg a főtárgyalást Kerekes János elnök. A tanukihallgatásokat Kecskés István tanu kihallgatása nyitotta meg. Szabó Kálmáné, a ki az előző napokon azt vallotta, hogy a gyilkosság előtti délután egy vonaton jött be Sóvágóval, nem emlékezett egész határozottan a napra. Hogy a napot megállapítsák, a törvényszék kihallgatta Szabóné házigazdáját, Kecskés Istvánt, a ki azt vallja, hogy Szabóné határozottan november 6-án költözött hozzá, a mit biztos adatokkal igazol.

— Honnan tudja ön ezt?

— Mert a beköltözésekor mondta, hogy aznap délután érkezett.

A tanu megesketése után ennek feleségét hallgatták ki. Ez is azt vallja, hogy tisztán emlékszik a napra, mikor Szabóné hozzájuk költözött.

Sóvágó hazugságai.

A következő tanu Rampai Imre bősziörményi lakos volt. Sóvágó erre a tanura hivatkozott, hogy vele ivott Imre napján, november 5-én, egy vasárnapi napon, más nap is együtt voltak, együtt dolgoztak otthon és együtt is feküdtek le hétfőn este.

Elnök a tanuhoz: Ismeri Sóvágót?

Tanu: Régen ismerem.

— Milyen viszonyban van vele?

— Cimborák voltunk ezelőtt.

— Sóvágó azt állítja, hogy magával ivott november 5-én, Imre napján.

— Nem ittam én vele kérem. Amióta ilyen rosszleletű ember, azóta már nem barátokoztam vele.

— A vádlott azt mondja, hogy maguk hétfőn is együtt dolgoztak. Igaz ez?

— Nem igaz, instálom. Nem is ittam vele, meg nem is dolgoztam. Nem barátokozom vele amióta olyanokat tesz.

— Milyeneket?

— Amilyenért most is itt ül.

— Tud maga arról valamit, hogy Sóvágó részt vett a Méliusz-téri rablógyilkosságban?

— Azt nem tudom, de elhiszem, hogy ő is ott volt.

— Sóvágó azt állítja, hogy magával együtt feküdt le hétfőn este.

— Én velem nem. Én vele se voltam, meg nem is hálnék vele.

— Pedig Sóvágó határozottan magára hivatkozott. Ha nem igaz, mért hivatkozott magára Sóvágó?

— Már kérem, hiába hivatkozott, mert én nem voltam vele. Lehet, hogy azt gondolta, hogy majd kedvére vallok.

Elnök Sóvágóhoz: Látja Sóvágó, a tanu tagadja, amiket maga mondott.

Sóvágó: Pedig én igazat mondtam, velem volt.

Elnök: Mondja a szemébe.

Sóvágó a tanuhoz: Minek tagadod, hogy velem voltál.

Tanu: Ne mondj olyat János, mert hazudol. Nem is ittam, nem is háltam én teveled.

Sóvágó: Pedig velem voltál.
Tanu: Na János, hát hazugság, amit beszélsz.

A tanu vallomására leteszi az esküt.

A váratlan fordulat.

Szabó Bertalan ügyész ekkor szólásra emelkedik. Kéri az esküdtszéket, hogy másnapig halassza el a főtárgyalás folytatását, mivel oly rendkívül fontos adatok vannak az ügyesség kezében, hogy ezek új irányt adnak az egész bűnpörnek.

Az esküdtszék 11 órakor a főtárgyalást ma reggeli 9 óráig elhalasztotta.

Sóvágó bűntársa.

Aki részt vett a rablógyilkosságban.

Rávallott a felesége.

Szenzációs fordulat.

Debrecen, június 8.

(Saját tudósítónktól.) A Méliusz-téren elkövetett rémes rablógyilkosság ügyében tegnap szenzációs fordulat állott be. Ugyanis letartóztattak egy embert, akit a felesége jelentett fel és akiről az asszony azt állítja, hogy részt vett a rablógyilkosságban. A szenzációs letartóztatásnak csakhamar hire futott az egész városban, de a hivatalos közegek a legnagyobb titoktartással hártottak el maguktól minden kérdezősködőt.

A Debreceni Ujság munkatársának sikerült a hivatalos közegektől távol álló helyről megtudnia, hogy az illető ember Szombati Sándor tégláskerti lakos. Felkereste a letartóztatottnak Tégláskert I. járás 49. szám alatti lakását, hogy értesüléseket szerezzen.

Az említett ház a kert legvégén van, távol a többi házaktól. Itt lakik már néhány éve Szombati feleségével és 4 gyermekével. A szegényes hajlékban Szombati Sándor felesége a következőket mondta el:

— Husz esztendeje lakom az urammal, de mindig a legnagyobb rettegésben életem, mert az uram rossz életű ember. Már egyszer négy és fél esztendőre ítéltek 163 betörésért és lopásért. Én mindegyikről tudtam, de nem mertem szólni, mert féltem az uramtól. Mikor megtudták, hát én is beismertem és engem is elítéltek 3 hónapra.

Elmondta azután, hogy a tett elkövetése előtti vasárnapon kinn járt az ura Bősziörményben Sóvágónál, akivel Szamosujváron a fegyházban ismerkedett meg. Az ura hétfő hajnalban jött haza és elmondta, hogy mit akarnak. Azt mondta, hogy Sóvágóval, meg egy harmadik, valami Lajos keresztnevű emberrel behatolnak a Méliusz-tér 5. számú házába Kovács Ferenchez, akinél sok pénz van most.

Az asszony akkor reggel munkába ment és este érkezett haza. Aztán rögtön eltávozott az ura.

Ő a legnagyobb félelemmel, aggoda-

lommal várta az urát, aki éjjel két óra körül feldult arccal érkezett haza. Otthon elmondta a bűntény minden részletét. A Booskál-tér felé mentek az udvarra, hol álkulcsossal igyekeztek kinyitni Kovácsék ajtaját, de hogy nem boldogultak, betörték az ajtót. A velök levő Lajos nevű ember a másik felőli szobába ment, Szombati a másik szoba ajtaját szoritotta, Sóvágó pedig az udvaron órködött. Egyszerre láрма, kiabálás támadt, majd az ajtón berohan egy ember, aki bottal végig vágott Szombatin, aztán Sóvágóval viaskodott és ez mellbe is lőtte. Ekkor már mindhárman az udvaron voltak, hová Kovács is kijött és kiáltott is, de közel nem jöhetett, mert Sóvágó lelőtte. Ezután mindhárman menekültek. Mikor a kerítésen kiugrottak a Booskay-térre, egy katoná elibük állt, de azt revolverrel elriasztották és a Kossuth-utcai temetőbe menekültek. Itt elváltak és Szombati hazament.

Attól kezdve szörnyű rettegésben élt Szombati meg a felesége. Rettegésük csak növekedett, mikor Sóvágót elfogták, félvén, hogy kivall mindent.

Most, hogy a főtárgyalás már napok óta tart, az asszony aggodalma egyre növekedett. Félt, hogy minden kitudódik és akkor őt is becsukják.

Tegnap az utcán járt és találkozott Bessenyei nevű fogházörmesterrel, akinek elmondott mindent. Az örmester az ügyész elé vezette, akinek Szombatiné megismételte az ura elleni vallomást. Szombati letartóztatása iránt nyomban intézkedtek és még a délelőtti folyamán le is tartóztatták lakásán.

Az ügyességen Szombatiné megismételte az ura előtt is, amiket azelőtt elmondott, de Szombati mindent tagadott és azt állította, hogy az asszonynak biztosan szeretője van, azért akarja őt börtönbe juttatni.

Szombati letartóztatták a felesége vallomása alapján.

Az asszony végül elmondta, hogy nem tudta tovább elviselni, hogy az ura nagy bűnét palástolja. Megunta már, hogy örökösön ilyen csuf kenyeret egyenek. Sajnálja az urát, de így kellett cselekednie.

Most aztán folyik a nyomozás Sóvágó másik bűntársa iránt is.

UJDONSÁGOK

* **Eljegyzés.** Jeszenszky József m. kir. posta és táv. tiszt Debrecenben eljegyezte ónodi Szücs Margitkát, ónodi Szücs Ferenc ny. körjegyző és neje érsekújvári Ujváry Hermína bájós leányát.

* **A Kaszinó bankettje a főispán tiszteletére.** A Kaszinó választmánya tegnapi ülésén elhatározta, hogy Weszprémy Zoltán főispán tiszteletére, aki a Kaszinónak régi idő óta közszeretben álló alelnöke, bankettet rendez. A bankettet szerdán este a Kaszinó nagy termében tartják meg.

* **Érdekes főtárgyalás.** Mint már jeleztük, mai napon vette kezdetét a debreceni kir. ítélőtábla büntető tanácsa előtti az annak idején nagy port felvert zilahi, nagykárolyi, huszti és szászrégeni adóhivatalokat kifosztó nemzetközi kasszafuró tolvajszövetség bűntényének felelősségi főtárgyalása. A főtárgyaláson — a mely a kir. ítélőtábla dísztermében Széll Farkas ítélőtáblai tanácselnök vezetése alatt vette kezdetét, előállították az összes vádlottakat, a kiket a szász-törvényszéki fogházból ssuronyos börtönőrök és az ezen célra vezényelt oszondórok kiadták a büntető tanács elé. — A mai napon Horváth Bálint kir. ítélőtáblai bíró előadta

Valódi perzsa szőnyegek

Budapesti üzletem végleges feloszlása következtében mélyen leszállított árban eladtnak.

János Ujváry

ősmertette a négy adóhivatalnál elkövetett betöréses lopásokat, a melynek eredményeként a vádlottak közel 700,000 korona erejéig károsították meg az államkincstárt. Miután az ügy előadása csak a holnapi nap délelőttjén lesz befejezhető, dr. Székely István főügyész, mint a vád képviselője és a vádlottak védői dr. Kelemen Samu orsz. képviselő, dr. Szűcs Géza, dr. Csath Sándor és dr. Lukács Béla ügyvédek perbeszédiket csak pénteken délután tartják meg. Ítélethozatalra csak hétfőn kerülhet sor. — Az ítéletet annak idején közölni fogjuk.

* **A Szent-Erzsébet nőegylet választmánya** szerdán délután tartotta rendes havi ülését, melyen az évi programot véglegesen megállapították és pozitív formában kimondták, hogy a szokásos őszi thea-estélyeket, a karácsonyi vásárt s farsangi báljukat okvetlen megtartják. A szombati virágkocsi-korzó részleteinek pontonkénti letárgyalása után néhány szegénynek utalt ki az egylet részint pénz-, részint élelmi segélyt.

* **Eljegyzés.** Klein Béla helybeli lakos eljegyezte Pocsajból Löwy Farkas föld-birtokos kedves leányát Herminát.

* **A Kaszinó Booskay-szobrára.** A debreceni Kaszinó választmánya tegnap ülést tartott, melyen indítvány történt, hogy a Kaszinó adományával járuljon a Booskay-szobor létesítéséhez. A Kaszinó választmánya nemcsak egyhangulag tette magáévá az indítványt, de a szobor alapra nyomban tekintélyes összeget, háromszáz koronát szavazott meg.

* **Halálozás.** Néhal polg. Rácz Györgyné elhunyt. Temetése folyó hó 8-án, délután három órakor lesz a Teleky-utca 5. sz. háztól.

* **Tisztelgés a városi bizottsági tagoknál.** A tisztviselő-telep létesítésének előkészítésén fáradozó bizottság, — élén Kazinczy Gábor táblabíróval, — most napról-napra végzi a tisztelgő látogatásokat a városi bizottsági tagoknál. Ezen küldöttségi felkéréseknek az a célja, hogy a tisztviselőknél a múlt héten beadott és a terület megszerzésére irányuló kérvénye, mely a legközelebbi közgyűlések tárgya leendő, szóbeli indoklást is nyerjen. Nevezetesen igen lényeges érdeke úgy a tisztviselőknél, mint a városnak, hogy a telep a bábaképződe mögötti területen épüljön fel és így a kérelemfeletti elhatározás igen fontos mozzanatot képez, mely messzeható kihatással leendő a jövőre, az az a város fejlődésének érdekeire nézve.

* **A máv. altiszti-kör elnöksége** felkéri dalkörünk működő tagjait, hogy pénteken f. hó 8-án este 7 és fél órakor tartandó dalpróbán okvetlen megjelenni sziveskedjenek.

* **A Csokonai-kör közgyűlése.** A Csokonai-kör június hó 10-én, vasárnap d. e. 10 órakor, a Csokonai-házban (Hatvan-utca 23. szám) rendes közgyűlést tartja. Tárgysorozat: 1. Dr. Tüdös János főtitkár jelentése a kör 1905. évi működéséről. 2. Számvizsgálók jelentése az 1905. évi pénztári forgalomról. 3. Az 1906. évi költség-előirányzat. 4. Tisztviselők, számvizsgálók és tizenegy választmányi tag választása. 5. Esetleges indítványok.

* **A debreceni pincérbetegség-élesztő pénztárban** ma, pénteken délután befizetés fog tartatni. Miután hétfőn nem lesz befizetés, a tagokat, különösen a hátralékosokat mulhatlan megjelenésre kéri az elnökség.

* **A szerb vendégek fogadása s el látása** költségeinek fedezésére újabbán Dihen János ur 5 K, P. Nagy Zoltán ur 5 K, Gardos Károlyné urnő 2 K, Molnár Ferenc ur 5 K, Kerekes Géza ur 4 K, Kovács Károly ur 2 K, Tóth Béla ur 5 K voltak szivesek a jótékonycélra eljuttatni, mit e helyen is köszönettel nyugtáz 1906. júni 6. Csúrka István r. b. titkár.

* **Tegnap halottak.** A tegnapi nap folyamán a következő haláleseteket jelentették be a helybeli anyakönyvi hivatalnak: Bakos Mihály r. kath. 10 napos, Sarkadi Erzsébet ev. ref. 19 éves, Feigenbaum Ilona izr. 5 napos, Szapár György g. kath. 35 éves, Král Aranka r. kath. 7 hónapos, Rácz József ev. ref. 44 éves, Balogh Etelka ev. ref. 8 napos, Deczki István ev. ref. 68 éves, Pesiczky Emillia r. kath. 9 hónapos, Pelási Mária r. kath. 12 hónapos és Teitelbaum Margit izr. 7 napos.

* **Vásári vonat.** A máv. debreceni üzletvezetősége a következő hirdetményt bocsátotta ki: Értessitjük a t. utazó közönséget, hogy f. év június hó 21-én, csütörtökön a Hortobágyon megtartandó állatvásár napján Debrecenről Hortobágyig és vissza egy I., II. és III. osztályu kocsikból összeállított vásári vonat fog közlekedni. Indulás Debrecen állomásról reggel 8 óra 15 perckor, érkezés Hortobágyra reggel 5 óra 11 perckor. Visszafelé indulás Hortobágyról délután 5 óra 55 perckor, érkezés Debrecenbe este 7 óra 53 perckor.

* **A debreceni nyomdászok** június hó 3-án tartott nyári táncestélyén felülfizetni szivesek voltak: Hoffmann Sándor és Niházy Dániel urak 6—6 kor., Than Gyula és Nagy János urak 5—5 kor., id. Erdélyi István és Zöld József urak 4—4 kor., Hegedűs és Sándor cég és Faragó György ur 3—3 kor., Márkus Ignác, Balogh Mihály, Kárpóli Kázmér, Halász Árpád, Király Imre, Holes János urak, Ehrenreich és Ritter cég 2—2 kor., Kuliczky Ernő ur 1 korona, melyekért, valamint az estély érdekében a jegy elárúrtással közreműködő uraknak ezuton is há-lás köszönetet mond a rendezőség.

* **Amateur fényképezészeknek!** Általános elismert kitünő szalon és uti fényképezési készülékek, felülmulhatatlan minőségű pillanat kézi apparátusok, valamint mindenféle fényképezési cikkek Moll A. cégnél (Bécs, Tuchlauben 9. cs. és kir. udvari szállító) kaphatók. Ezen üzletág alapítatott 1854-ben. Kivánatra nagy képes árjegyzéket bérmentve küld a cég.

* **Vászon-ruhák, vászon- és batisz-blousok, gyermek-ruhák** remek kivitelben, dus választékban vannak raktáron, (külön reérték-osztály) a Halmágyi-féle női felöltő-ruhákban.

* **Üveges munkát és képkeretezést** olcsón és csinosan kizárólag, egyedül készít Blattner Gyula Piac-utca 69. sz. a. Megyeházzal szemben, telefon 468.

* **Szünidőre pihenés.** Dr. Schöntag szépeességi városi orvos lapunk mai számában megjelent hirdetésére felhívjuk a **szülők** figyelmét.

* **Nyári lakok berendezésére** — kerti lámpák — nagy raktáramat ajánlom szives megtekintésre. *Új fajta jégsekreányok*, kevés jég, biztos hűtés, olcsó árak. Lám Sándor Piac-u. 50. sz.

* **Ujjonnan készült diszterem. Virág étterem,** a Dréher sörsarnokban. Igen alkalmas bankettek, lakodalmak, társas vacsorák, táncmulatságok, gyűlések megtartására; ajánlom a leg-mérsékeltőbb árszámítás mellett. Minden igényeket kielégítő konyham úgy kitünő hegyi és kerti boraim megízlelésére kérem a nagyérdemű közönséget. Tisztelettel Márkus Jenő.

* **Uti bőröndök nagy választékban Feketénél.**

A „Hungária” kávéházban minden nap zene-estély.

* **Valódi Panama-kalapok 4 és 5 korona Feketénél.**

* **Napernyők, kezttyük, harisnyák** kész női és férfi fehérneműk a legolcsóbban szereshetők be Asztalos József üzletében, Kossuth-u. 4.

* **Tourista- és Tennis-ingek 4 koronától feljebb Feketénél.**

TÁVIRATOK

Wekerle a királynál

Budapest, június 5. Wekerle Sándor miniszterelnök tegnap dél-

előtt 10 órakor Schönbrunnba hajtattott, ahol a király délelőtt tizenegy órakor külön kihallgatáson fogadta. Az a hír, hogy az osztrák miniszterelnök tegnap látogatást tett volna Wekerle magyar miniszterelnöknél, téves, mert a két miniszterelnök csupán a német nagykövet által Vilmos császár tiszteletére rendezett ebéden találkozott először egymással és hivatalosan egyáltalában nem érintkezett.

Budapest, június 7. Wekerle ma a király Schönbrunnban kihallgatáson fogadta, amelyen Wekerle a magyar parlament elé terjesztendő ügyeket terjesztett elő.

A Bubicus-ügy.

Budapest, jun. 7. A büntető bíróság Aakonyi vizsgálóbíró kérelmére elrendelte, hogy a Bubicus-ügyben maga Bubicus is kihallgatandó. Erre igazságügyminiszteri felhatalmazást kell kérni s akkor a bíróság kiszáll Bodenben s kihallgatják a püspököt.

Az osztrák kormány.

Bécs, június 7. Az osztrák kormány ma 11 órakor tartott ülést, amelyen Besk bemutatta a kormány programját. Tekintettel a változott viszonyokra, hogy a nemzetiségek is képviselve vannak a kabinetben, a rend biztosítottak látszik.

A kvóta redukciója.

Budapest, június 7. A kvótabizottság holnap délután 2 órakor kezdi meg üléseseit. Erős a törekvés, hogy a kvóta arányt redukálják.

Rudnay tisztviselői.

Budapest, jun. 7. Azok a tisztviselők, a kiket Rudnay nevezett ki, ma Andrassy belügyérhez folyamodtak, hogy megmaradhassanak hivatalukban, de Andrassy elutasította őket.

A felirat szövege.

Budapest, jun. 7. A felirati bizottság már elkészült a felirat szövegével. Ebben kiterjeszkedik az adóreformra, iskoláztatási és egyházi ügyekre, a választójog kiterjesztésére.

A madridi merénylet.

Madrid, június 7. Ma letartóztatták a L'Matin szerkesztőjét, aki segítette Moralest a szökésben s álruhát szerzett neki. A letartóztatott szerkesztő ezt nem is tagadja.

Hegyi Aranka haldoklik.

Budapest, június 7. Hegyi Aranka haldoklik. Már teljesen eszméletlen kívüli állapotban van. Orvosai feladták a reményt.

9081/1904 B. sz.

Ő Felsége a Király nevében! A debreceni királyi törvényszék mint büntető bíróság a debreceni kir. törvényszék vádtanácsának 3611/1904 B. számú vádhatározatában Gasparik Antal vádlott ellen nyomatvány útján elkövetett több rendbeli megsértés vétsége miatt foglalt vád felett a kir. törvényszék, mint büntető bíróságnak 3611/1904 B. szám alatt kelt végzése folytán dr. Miklós kir. törvényszéki bíró elnöklete alatt, Tatay Ferenc kir. törvényszéki bíró, Varga Aurél kir. törvényszéki bíró, valamint dr. Visky Sándor kir. törvényszéki jegyző, mint ügyvédkönyvvizető részvételével, Lőkóczy Artúr, Kurján Gyula, Körtya János, Neuhäuser Károly, Gramaintik Ferenc és Tóth Kálmán ügyvédek, illetve képviselők, dr. Varga János ügyvéd, dr. Lukács Emil ügyvéd helyettesen dr. Fekete Dezső ügyvédjelölt, dr. Kőrösi Kálmán ügyvédnek, a szabadlábban levő vádlottnak dr. Nagy Sándor ügyvéd, mint védőnek jelenlétében az 1904 évi szeptember hó 15-ik nap-

ján Debrecenben megtartott nyilvános főtárgyalás alapján a vád és védelem meghallgatása után az alulírott napon következően

ítélte:

A kir. törvényszék szabadlábán levő Gasparik Antal (32 éves róm. kath. vallású, ipolysági születésű, debreceni lakos, magyar honos, nős, 3 gyermek atyja, órás és ékszerész, 25,000 korona vagyonnal bíró tartalékos katoná) vádlottat amiatt, hogy a Debrecenben megjelenő „Debreceni Ujság” című napilap 1902 évi július hó 23-ik napján megjelent 201-ik számában a nyilttér rovatban közzétett nyilatkozatában a következőket írta:

„Többek előtt ismeretes dolog amaz éhes hiénák módjára elkövetett hajsza, melyet ellenem Löfkovics Arthur és Kurián Gyula vezérlete alatt Neuhauser Károly, Fögel Gyula Kostya János és Gramantik Ferenc indított” és ekként Löfkovics Arthur, Kurián Gyula, Neuhauser Károly, Fögel Gyula, Kostya János és Gramantik Ferenc ellenében meggyalázó kifejezést használt, — bűnsnek mondja ki 6 rendbeli, a B. T. K. 961 §-ába ütköző, annak 2-ik büntetési tétele alá eső nyomtatvány útján elkövetett becsületsértés vétségében és ezért a B. T. K. 261 §-ának 2-ik büntetési tétele alapján s a B. T. K. 92 §-ának alkalmazásával, a B. T. K. 102 §-ára figyelemmel mindenik becsületsértés vétségéért, behajthatatlanság esetén a B. T. K. 53 §-a értelmében külön egy (1) napi s így összesen hat (6) napi fogházra átváltvtatandó tíz (10) s így hatszor 10, vagyis összesen hatvan korona pénzbüntetésre, mint főbüntetésre, továbbá mindenik becsületsértés vétségéért, behajthatatlanság esetén külön egy (1) napi fogházra s így összesen hat (6) napi fogházra átváltvtatandó öt (5) s így összesen hatszor 5 vagyis 30 korona pénzbüntetésre, mint mellékbüntetésre ítéli.

Továbbá ugyancsak Gasparik Antal vádlottat amiatt, hogy a Debrecenben megjelenő „Szabadság” című napilap 1902 évi szeptember hó 13-ik napján megjelent 169-ik számában a nyilttér rovatban közzétett nyilatkozatában a következőket írta:

Az ipartestületi elnökségre méltatlan Tóth Kálmán és az ellenem régóta áskálódó Löfkovics Arthurt, ellenem irányult rosszakaratu támadásukért mindaddig hazug rágalmozóknak tartom és nyilvánítom. Löfkovics Arthurral nem tartom érdemesnek, hogy szóba álljak, az ő rágalmai megvetéssel utasítom vissza. Tóth Kálmán ipartestületi elnök pedig a magyar ipar fejlődése és előmozdítása érdekében eddig kifejtett működéséért inkább arra szerzett érdemeket, hogy a hortobágyi birkanyájak között ostort forgasson, mint arra, hogy az ipartestületi elnökség székében üljön. Az órákészítési műipart pártolók pedig meggyőződhetnek, mily alaptalan rágalmozással akarnák a fentírt s jellemzett egyének jóhírnevet tönkre tenni.

És ekként Löfkovics Arthur és Tóth Kálmán ellenében meggyalázó kifejezéseket használt, — bűnsnek mondja ki továbbá 2 rendbeli a B. T. K. 261 §-ába ütköző, annak 2-ik büntetési tétele alá eső nyomtatvány útján elkövetett becsületsértés vétségében és ezért a B. T. K. 261 §-a 2-ik büntetési tétele alapján a B. T. K. 92. §-ának alkalmazásával a B. T. K. 102 §-ára figyelemmel mindenik becsületsértés vétségéért, behajthatatlanság esetén a B. T. K. 53 §-a értelmében kétszer egy (1) napi s így összesen két (2) napi fogházra átváltvtatandó tizenöt (15) s így összesen kétszer 15 vagyis 30 korona pénzbüntetésre mint főbüntetésre, továbbá mindenik becsületsértés vétségéért, behajthatatlanság esetén külön egy (1) napi s így összesen két (2) napi fogházra átváltvtatandó öt (5) s így összesen kétszer 5, vagyis 10 korona pénzbüntetésre mint mellékbüntetésre ítéli.

A pénzbüntetések az 1892 XXVII t.-c. 3 §-ában meghatározott célokra lesznek fordítandók és az ítélet jogerőre emelkedése után 15 nap alatt végrehajtás terhével befizetendők.

Kötelezi ezen felül vádlottat a B. P. 480 §-a alapján arra, hogy a m. kir. államhivatal részére a felmerült 50 korona eljárási, valamint a felmerülhető tartási költségeket az 1890 43 t.-c. 9 §-ában előírt módokat mel-

lett, továbbá arra, hogy Kurián Gyula, Fögel Gyula, Neuhauser Károly, Kostya János és Gramantik Ferenc sértettek részére összesen 70 kor., Löfkovics Arthur sértett részére szintén 70 korona, végül Tóth Kálmán sértett részére szintén 70 korona képviseltetési, mint büntügyi költséget az ítélet jogerőre emelkedésétől számított 15 nap alatt végrehajtás terhével fizesse meg.

Végül a B. T. K. 277 §-a alapján elrendeli, hogy ez az ítélet jogerőre emelkedése után egész terjedelmében indokaival együtt a vádlott költségén a „Debreceni Ujság” és „Szabadság” című Debrecenben kiadott napilap legközelebb megjelenő számában közzétéssék.

Indokok:

A főtárgyalás adataival, nevezetesen a vádlott beismerésével, a Löfkovics Arthur, Kurián Gyula, Fögel Gyula, Gramantik Ferenc, Neuhauser Károly és Kostya János főmagánvádlók, illetve sértettek vallomásával, továbbá az I-1 és II-1 sz. alatti feljelentések mellékletét képező hírlappéldányokkal a kir. törvényszék bizonyítottan találta, hogy Gasparik Antal vádlott a Debrecenben megjelenő „Debreceni Ujság” című napilap 1902 évi július hó 23-án megjelent 201-ik számának nyilttér rovatában egy nyilatkozatot tétetett közzé, a mely nyilatkozatban a többek között a következő kifejezések foglaltak:

„Többek előtt ismeretes dolog ama kvalifikálatlan, kenyéririgy, éhes hiénák módjára elkövetett hajsza, melyet ellenem Löfkovics Arthur és Kurián Gyula vezérlete alatt Neuhauser Károly, Fogel Gyula, Kostya János és Gramantik Ferenc indított.”

„Azonban az erőszakos hajsza semmi eredményre nem vezetett.”

De az irigy konkurentia nem hagyta annyiban a dolgot, hanem oda erőszakolta azt stb.

A főtárgyaláson vádlott ellen a btk. 261. §-ába ütköző s annak 2-ik büntetési tétele alá eső nyomtatvány útján elkövetett becsületsértés vétsége miatt emeltetett vád és pedig Kurián Gyula, Fogel Gyula, Neuhauser Károly és Kostya János főmagánvádlók részéről a nyilatkozatban használt következő kifejezések alapján: „kvalifikálatlan, kenyéririgy, éhes hiénák módjára elkövetett hajsza”, „erőszakos hajsza, irigy konkurentia”, „oda erőszakolta”, — Löfkovics Arthur pótmagánvádló részéről pedig a következő kifejezések alapján: „kvalifikálatlan, kenyéririgy éhes hiénák módjára elkövetett hajsza”, „erőszakos hajsza.”

A kir. törvényszék az iratok alapján megállapította, hogy Kurián Gyula és társai a feljelentést 1902. évi augusztus 6-án, Löfkovics Arthur pedig 1902. július 28-án adták be, tehát a magánindítványt kellő időben terjesztették elő.

Vádlott beismerte, mikép a nyilatkozatot ő írta és tette közzé, azonban azzal védekezett, miszerint annak közzétételére jogos magánérdekének megóvása indította. Előadta, hogy a főmagánvádlókkal ellenséges viszonyban volt, mert ezek folytonosan áskálódtak ellene, tönkre akarták tenni, feljelentették őt az iparhatóságnál és a m. kir. kereskedelemügyi miniszternél a miatt, mert vádlott cégtábláján magát ingaóragyárosnak nevezte. Állítja vádlott, hogy joggal nevezheti magát ingaóra gyárosnak, mert az azok készítéséhez szükséges szakismerettel bir, gépekkel rendelkezik; ennek dacára a kereskedelemügyi miniszter a főmagánvádlók alaptalan feljelentése folytán hozott határozatával vádlottat az „ingaóra gyáros” cím használatától eltiltotta és megbüntette.

Mint hogy ekként főmagánvádlók a vádlott üzletének jó hírét s ez által megélhetésének alapját támadták meg, jogos magánérdekének megóvása végett a közönség felvilágosítására írta meg és tétette közzé a nyilatkozatot.

A kir. törvényszék azonban vádlottnak ezt a védekezését alaptalannak találta. A Tóth Kálmán főmagánvádló képviselője által a főtárgyaláson hiteles másolatban becsatolt 29,407. VII. 1904. számú kereskedelemügyi m. kir. miniszteri határozattal ugyanis a kir. törvényszék bizonyítva látja azt, hogy a

kereskedelemügyi miniszter Gasparik Antal vádlottat az 1884. XVII. tc. 58. §-ába ütköző kihágásban bűnsnek mondta ki ezért 40 korona pénzbüntetéssel büntette meg és eltiltotta attól, hogy magát hirdetésményekben óragyárosnak nevezze.

Tekintve azt, hogy a fentebb említett számú kereskedelmi miniszteri határozat 1902. évi június hó 5-én, tehát a nyilatkozat közzétételétől megelőzően kelt, nyilván való, miszerint vádlott eme jogerős határozattal szemben nem hivatkozhatik arra, hogy a nyilatkozat közzé tételével célja jogos magán érdekének megóvása volt, mert a nyilatkozat közzétételének idején már jól tudta, hogy hirdetésményein és cégtábláján az „ingaóragyáros jelzöt használni joga nincsen, ennek használatától jogerősen eltiltatott.

Mint hogy tehát ezek szerint a vádlottra nézve a btk. 263. §. 5. pontjában megjelölt büntethetőséget megszüntető körülmény fenn nem forog,

minthogy kétségtelen, miszerint a nyilatkozatban használt kifejezések körül ez a kifejezés: „éhes hiénák módjára elkövetett hajsza.” — Löfkovics Arthur, Kurián Gyula, Fogel Gyula, Neuhauser Károly, Kostya János és Gramantik Ferenc ellenében, meggyalázó, mindezeknél fogva bűnsnek mondta ki a kir. törvényszék 6 rb. a btk. 261. §-ába ütköző, annak 2-ik büntetési tétele alá eső becsületsértés vétségében és ezért az ítélet rendelkező részében meghatározott büntetéssel büntette meg.

Ellenben nem állapította meg a nyilatkozatban használt és vádtárgyává tett többi kifejezésekre vonatkozóan azt, hogy ezek is meggyalázó kifejezések volnának a főmagánvádlók ellenében, ennél fogva ezek miatt a vádlott bűnségét sem állapíthatta meg.

A nyilatkozatban vádlott Gramantik Ferencre vonatkozóan ezt a kifejezést is használta: „említésre sem méltó!” E kifejezés a vádhatározatban vádtárgyává tétetett ugyan, miután azonban főmagánvádló a főtárgyaláson kijelentette, hogy e kifejezést vád tárgyává tenni s említett a vádlottat megbüntetni sem kívánja, e kifejezést az ítéletben határozat tárgyává tenni nem kellett.

II.

A főtárgyalás adataival, nevezetesen a vádlott beismerésével, a Löfkovics Arthur és Tóth Kálmán főmagánvádlók vallomásával, továbbá a III. 2. ivsz. alatti feljelentés mellékletét képező hírlappéldányokkal a kir. törvényszék bizonyítottan találta, hogy Gasparik Antal vádlott a Debrecenben megjelenő „Szabadság” című napilap 1902. évi szeptember hó 18-án kiadott 169. számában egy nyilatkozatot tétetett közzé, melyben a többek között a következők foglaltak:

„Az ipartestületi elnökségre méltatlan Tóth Kálmán és az ellenem régóta áskálódó Löfkovics Arthurt ellenem irányult rosszakaratu támadásukért mindaddig hazug rágalmozóknak tartom és nyilvánítom.”

„Löfkovics Arthurral nem tartom érdemesnek, hogy vele szóba álljak, az ő rágalmaim megvetéssel utasítom vissza.”

„Tóth Kálmán ipartestületi elnök pedig a magyar ipar fejlesztése és előmozdítása érdekében eddig kifejtett működéséért inkább arra szerzett érdemeket, hogy a hortobágyi birkanyájak között ostort forgasson, mint arra, hogy az ipartestületi elnökség székében üljön.

Az órákészítési műipart pártolók meggyőződhetnek, mily alaptalan rágalmozással akarják a fent írt s jellemzett egyének jó hírnevet tönkre tenni.”

E kifejezések, illetve azoknak reájuk vonatkozó részei alapján Löfkovics Arthur és Tóth Kálmán főmagánvádlók a főtárgyaláson a B. T. K. 261. §-ába ütköző, annak 2-ik büntetési tétele alá eső becsületsértés vétsége miatt emeltek vádat Gasparik Antal vádlott ellen.

Vádlott beismerte, hogy a nyilatkozatot ő írta, ő tétette közzé, azonban ez esetben is azzal védekezett, miszerint a nyilatkozat közzétételére jogos magánérdekének megóvása vezérelte. Előadta, hogy a debreceni kereskedelmi kamara székében 1902. évi

szeptember havában történt megnyitása alkalmából egy iparmuzeumi kiállítás rendezett, s ez alkalommal többen, köztük a vádlott is a kamara titkári hivatalától hivatalos felszólítást kaptak, hogy a rendezendő kiállításon ipari termékekkel vegyenek részt, sőt erre Szávay Gyula titkár és Grünvald József segédtitkár a vádlottat személyesen is felhívták.

Vádlott a kiállításon tényleg részt is vett, egy 1600 korona értékű nagy órát s több kisebb órát és órarészeket állítván ki, amelyek mind a vádlott műhelyében készültek. A megnyitást megelőző napon történt azután, hogy Löfkovits Arthur és Tóth Kálmán a vádlott által kiállított tárgyakat meglátva, kifakadtak és azokra többek jelenlétében azt a megjegyzést tették, hogy „ki kell dobni azokat az órákat, mert nem magyar gyártmányok, hanem külföldi termékek, szemétre valók!” Löfkovits Arthur fentebbi nyilatkozatát ismételte az ugyanazon tartott bizottsági gyűlésen is. Ezek indították vádlottat a közlemény közzétételére.

Löfkovits Arthur és Tóth Kálmán a főtárgyaláson beismerték, miszerint a kérdéses alkalommal a Gasparik Antal által kiállított tárgyakra azt a megjegyzést tették, hogy azok külföldi termékek s követelték azok eltávolítását, habár más szavakkal, mint azt a vádlott előadta.

A kir. törvényszék azonban ennek dacára vádlott védelmét alaptalannak találta.

Megállapította ugyanis a kir. törvényszék a Szávai Gyula, Szabó Kálmán, Dévidházy Kálmán, Serli Ede tanúk, továbbá a Tóth Kálmán és Löfkovits Arthur tanúk vallomásaival, valamint a Szávai Gyula által becsatolt kereskedelmi kamarai iratok alapján azt, hogy az 1902. évi szeptember havában tartott iparmuzeumi kiállítás rendezésére egy 3 tagú bizottság alakított, amelynek tagjai voltak Löfkovits Arthur és Tóth Kálmán is. Megállapította továbbá a fentebb felhívott bizonyítékokkal, különösen a Szávai Gyula tanu vallomásával azt, mikép a bizottság hatáskörébe éppen annak a megbírási tartozott, hogy mely tárgyak fogadhatók el a kiállításra.

Ezek szerint Tóth Kálmán és Löfkovits Arthur mint bizottsági tagok nemcsak jogosítva, de kötelezve is voltak azt megbírálni, hogy vajjon a Gasparik Antal termékei a kiállításra elfogadhatók-e, e tekintetben meggyőződésüket szabadon nyilváníthaták s így nyilvánvaló, hogy ily körülmények között vádlott nem védekezhetett azzal, hogy a nyilatkozat közzétételére jogos magánérdekének megóvása vezette.

Mintthogy tehát kétségtelen, hogy a btk. 263. § 5. pontjában megjelölt büntetési mértékét megszüntető ok a vádlott javára ez esetben nem forog fenn;

mintthogy megállapította a kir. törvényszék azt, hogy a nyilatkozatnak vád tárgyává tett összes kifejezései Löfkovits Arthur és Tóth Kálmánra nézve tényleg meggyalázók, ennél fogva büntetésnek mondta ki vádlottat, további 2 rb. a btk. 261. §-ába ütközve, annak 2-ik büntetési tétele alá eső becsületsértés vétségében.

A büntetési tétel meghatározásával enyhítő körülményekül mérlegelte a kir. törvényszék a vádlott becsületsértését, azt, hogy a nyilatkozatok közzétételének idején büntetve még nem volt, azt, hogy tényleg voltak surlódásai óras és ékszerész szaktársával, végül azt, hogy a nyilatkozatokat izgató lelki állapotban tette közzé. Ezekkel szemben súlyosító körülményt képez a kettőnél több bűncselekmény halmazata.

Tekintettel az enyhítő körülmények túlnyomó számára és nyomatékos voltára, a kir. törvényszék a cselekményekre meghatározott fogház büntetés legkisebb mértékének kiszabását is aránytalanul súlyosnak találta, ezért alkalmazta a btk. 92. §-át s vádlottat, figyelemmel a btk. 102. §-ára, fogház helyett a büntetés fokával arányban álló összegben kiszabott pénzbüntetéssel büntette meg.

A büntési költségekben való marasztalás az elítélés folyamán s a bp. 480. §-án alapul.

Az ítéletnek jogerőre emelkedése után a „Debreceeni Ujság”-ban és a „Szabadság”-ban leendő közzététele a btk. 277. §-nak alapján rendeltetett el.

Kelt Debrecenben, a kir. törvényszék mint büntetőbírósnak 1906. évi szeptember 15-én tartott üléséből. — Dr. Oláh Miklós s. k. t. elnök, Tóth Aurél s. k. előadó.

A hivatalos másolat hiteleül.
Debrecen, 1906. évi május hó 30.

Zagyva Imre,
kiadó.

Hivatalos másolat.

1297/1906 B. sz.

Ó Felsége a Király nevében! A debreceni királyi ítélőtábla nyomtatvány náján elkövetett nyolcrendbeli becsületsértés vétsége miatt vádolt Gasparik Antal ellen folyamatba tett büntetőügyet; melyben a debreceni királyi törvényszék 1904. évi szeptember hó 15-én 9081/1904 B. szám alatt ítéletet hozott, a büntetés megállapítása miatt vádlott, továbbá vádlott elítélésé miatt felmentése végett a Debreceni Ujságban megjelent közleményi illetően a B. P. 385. §. 1. a) pontja alapján, mert bűncselekményt nem állapít meg és a B. P. 385. §. 1. a) pontja alapján, mert a jogos magánérdek megóvása a büntetéstől kizárja, a Szabadságban megjelent közleményi illetően pedig a B. P. 385. §. 1. c) pontja alapján, mert a jogos magánérdek megóvása a büntetéstől kizárja, a védő felebbezése folytán 1905. évi május hó 18-án tartott nyilvános felebbezési főtárgyaláson, melyben Bessenyei Széll Farkas t. elnök, Unger Gusztáv, Naszády Iván, Dr. Szacsavay Elemér, Agricola Adolf ítélőbírák vettek részt, a Kurján Gyula, Fogel Gyula, Gramantik Ferenc, Neuhauser Károly és Kostya János főmagánvádlók által emelt vád képviselőjében Igyártó Sándor királyi főügyész jelenlétében Dr. Szabó László ügyvéd járt el, viszont a vádlottat Dr. Tarján Leó ügyvéd, a közvédő hivatalból kirendelt helyettese képviselte, a jegyzőkönyvet pedig Dr. Kovács Ferenc tanácsjegyző vezette, a vád és védelem meghallgatása után vizsgálat alá vevén, következően

Ítélt:

A királyi ítélőtábla az elsőfokban eljáró bíróság ítéletét azzal a helyesbítéssel, hogy vádlott büntetését nem eltagolva 6 és 2, hanem együttesen nyolc (8) rendbeli, nyomtatvány után elkövetett becsületsértés vétségéért és a B. T. K. 92. §-ának egyszer való alkalmazásával tekinti megállapítottnak, helyben hagyja.

Indokolás:

A Debreceni Ujságban használt az a kifejezés, hogy Kurján Gyula, Neuhauser Károly, Fogel Gyula, Kostya János és Gramantik Ferenc, főmagánvádlók vádlott ellen éhes hiénák módjára hajszát indítottak, az emberi méltóság lealacsonyítására alkalmas lévén, meggyalázó, annak a kifejezésnek nyomtatvány után való közzététele tehát bűncselekmény tényálladékanak megalkotására alkalmas, továbbá ugy ezt, valamint a Szabadság című napilapban megjelent közleményt illetően, a királyi törvényszék által helyesen felhozottaknál fogva e helyen is úgy találhatott, hogy vádlottnak az a védekezése, miszerint a közleményekben foglalt állításának célja a jogos magánérdek megóvása volt, akként a büntetéstől kizáró ez az ok fenn forog, igazolást nem nyert és helyt nem foghat: mindezeknél fogva a királyi ítélőtábla a védelem által a B. P. 385. §. 1. a) és 1. c) pontjai alapján írtatott anyagi semmisségi okok fennforgását meg nem állapította és az elsőfokban eljáró bíróság ítéletét indokainál fogva, mindazáltal, mintthogy több bűncselekmény megállapítása esetén a büntetés, tehát a pénzbüntetés is nem egymástól széttagoltan, hanem együttesen állapítandó meg és mintthogy annak megállapítása, miszerint a B. T. K. 92. §. alkalmazásának feltételei fennforognak-e, vagy fenn nem forognak? az enyhítő körülményeknek együttes és egyszer való mérlegelésével eszközölhető, ekként ugyanez a §. alkalmazása feltételeinek fennforgása esetén csupán egyszer alkalmazható, azzal a

helyesbítéssel hagyta helyben, hogy vádlott büntetését nem 6 és 2, hanem nyomtatvány után elkövetett nyolcrendbeli becsületsértés vétségéért és a B. T. K. 92. §-ának egyszer való alkalmazásával tekinti megállapítottnak.
Debrecen, 1905. évi május hó 18.

Széll Farkas s. k. dr. Szacsavay Elemér s. k. tanács elnök előadó.

A másolat hiteleül.
Debrecen 1906 május 30.

Zagyva Imre,
kiadó.

804/1906. sz. B.

Hivatalos másolat.

Ó felsege a király nevében! a m. kir. Curia nyomtatvány után elkövetett becsületsértés vétségei miatt vádolt Gasparik Antal ellen a debreceni kir. törvényszék előtt folyamatba tett s ugyanott 1904. évi szeptember hó 15-én 9081. sz. alatt, a debreceni kir. ítélőtábla által pedig a vádlottnak és a védőnek felebbezésére 1905. évi május hó 18-án 1297. sz. a. elintéztett büntető per, vádlottnak írásban indokolt semmisségi panasza folytán, 1906. évi január hó 10-én tartott nyilvános tárgyalás alapján, a koronaügyész meghallgatása után, vizsgálat alá vevén, következő

végzést hozott:

A semmisségi panasz elutasítottatik.

Indokok:

Vádlott a kir. ítélőtáblának ítélete ellen a B. P. 385. §. 1. a) és c) pontja alapján érvényesített semmisségi panaszt abból az okból, mert a főmagánvádlók részéről 6 vagyoni érdekeit illetően megtámadtatván, jogosítva volt ezt a támadást elhárítani s így jogos magánérdekének megóvása céljából tette közzé a sajtó közleményeket, a minek következtében nem büntethető.

A semmisségi panasz azonban minden irányban alaptalannak találtatik.

Tekintve ugyanis, hogy a kir. ítélőtábla való tényként azt fogadta el, hogy a vádlott a sajtóközleménynek közzététele alkalmával már tudta, hogy a kereskedelmi miniszter őt „az ingaóra gyáros” jelző használatától eltiltotta, szükség nem volt arra, hogy a vádlott a főmagánvádlók feljelentésével szemben védekezzék, még kevésbé arra, hogy a főmagánvádlókkal szemben becsületsértő kitételeket használjon.

A mi pedig a jogos magánérdek megóvás célzatának fenforgását illeti, ez még bizonyítás esetében sem állapítható meg büntetéstől kizáró okot, hanem törvényes alapul szolgálhat a tett állítások és kifejezések valódiságának bizonyítására, már pedig a kir. ítélőtábla nem fogadott el valóban olyan tényállást, amely szerint a vádlott a főmagánvádlókkal szemben használt kifejezések, illetve állítások valódiságát bizonyította volna.

Az alaptalan panasz tehát a B. P. 437. §. 4. bekezdéséhez képest elutasítandó volt.

A koronaügyész-helyettes a mai főtárgyaláson azt indítványozta, hogy mindkét alsó bíróság ítéletének az a része, amelylyel vádlott büntetésére a „Szabadság” című lapban elkövetett becsületsértés vétsége miatt megállapított, a B. P. 385. §. 4. pontjához képest megsemmisítették, mert a két főmagánvádló közmegegyezésben járt el és a becsületsértés is az ő hivatalos tetteikre vonatkozólag volt elkövetve.

Ennek az indítványnak azonban hely adható nem volt, mert Tóth Kálmán és Löfkovits Arthur azon körülmény folytán, hogy egy magánkiállítás rendezésével megbízva voltak, közmegegyezésben eljáróknak nem tekinthetők, de a vádlott állításai sem vonatkoztak hivatalos tetteikre.

Kelt Budapesten, 1906. évi január hó 10. napján.

Paies Andor s. k., Vaikó Pál s. k., tanácselnök. előadó.

A hivatalos másolat hiteleül:
Debrecen, 1906. május hó 6-án.

Zagyva Imre,
kiadó.

A SESTAKERTBEN egy modern nyaraló elegans, tágas terrasszal, borpincével, virágos kerttel, szőlő és nemes fajszőlővel, gyümölcsfákkal eladó. Cim a kiadóban. 5249

Üzlet áthelyezés.

Van szerencsém a n. é. közönség, üzletfeleim és megrendelőim becses tudomására juttatni, hogy

Lakásomat május hó 1-től

Arany János-u. 14. sz. alá áthelyeztem

Tisztelettel:

Horváth András,

festő.

Donogán és Somossy

DEBRECZEN, Kistemplombazár.

Szőnyegek

Flanell takarók, ágy és asztalterítők,
Függönyök, Lópekróccok, Linoleum

nagy raktára.

Bilkey Dezső és Radovánovits János

Allandó képkiallítás és képvásár
Debreczen, Piacz-utca 59. szám.

Ajánlanak olajba festett
történelmi, táj, genre és szent képeket.

Fővárosi mintára
allandó képkiallítás.
képvásár

ingyenes meglátogatás
a legjobb, világhírű festők pályadíj nyertes
eredeti festményeknek.

Nyitva egész nap. Vétel nem kötelező.
Festmények részletfizetésre is kaphatók.

Hirdetések jutányos áron
felvételnek a
„DEBRECENI UJSÁG” részére a kiadó-
hivatalban, Lamprocht-ház, Piacz-u. 42

Málnási Mária
Málnási Siculia
Borszéki, Bikszádi
Luhí Margit
Luhí Erzsébet
Mohai Ágnes
Parádi, Polenai
Répáti Salvator
Sztojka Szolyvai
Szlatvini, Suliguli
Magyar borvizek.

Mindennemű gyógy- és borvizeket
folyton friss töltésben, jutányos árban
ajánl

Csanak József

fűszer, osemoge bor és ásványvíz kereskedése.
Telefon 70. szám.

Helybeli megrendelések házhoz szállít-
tatnak.

Bártfai, Bilini,
Budai, Czigelkai,
Csizi, Emsi, Halli,
Ivándai, Karlsbadi,
Krondorfi,
Korytniczai, Lipki
Marianbadi, Parádi
arzén,
Preblai, Rohitschi
Selters stb.
Gyógyvizek.

Az Általános Takarékpénztár Részvénytársaság Debreczenben

előnyös kamattétel mellett

Kölcsönöket nyújt váltókra, kötelezvényekre, folyószámlára, értékpapírokra és árukra;

Betéteket elfogad gyümölcsöztetés céljából betéti könyvecskékre, cheque-számlára és pénztári-jegynkre $4\frac{1}{2}\%$ kamatozás mellett.

Előlegeket nyújt kézi-zálogtárgyakra, várható termésre.

Óvadékkölcsönöket folyósít vállalkozók és bérlőknek.

Törlesztéses-kölcsönöket engedélyez 10—65 évig földbirtokokra és forgalomképes házakra.

Tőzsdei megbízásokat elfogad értékpapírok vételére és eladására.

Külföldi pénznemeket bevált és ilyenekkel szolgál.

Hitelleveleket ad a külföld bármely piacára.

Közelebbi szó vagy írásbeli felvilágosítással készséggel szolgál az intézet

Ügyvezető-igazgatója.

Himzett
Batiszt és Vászón
Ruhák,
továbbá
Himzett Grenadin
és
Csipke Ruhák
nagy választékban kaphatók
Bosznay J. és Társa
divat áruházában
Debrecen, Kossuth-u. 5.

Nagy választékban kaphatók:
Vászón áruk, Férfi és női kész fehér
neműek, Mennyasazonyi kelengyék.
A legszebb újdonságok:
Nap- és Esőernyőkben, Csipkék, Szalagok, Himzések, divatos Cérna és selyem
női Kaztyúk, férfi női és gyermek Harisnyák, női osipkegallérok, férfi és női
nyakkendők
Jutányos szabott árakhoz
Szabó Lajos Fiai
Debrecen,
o divat-, vászón- és szőnyegáruház. o

MÁLNÁSI SIGULIA
és
MÁLNÁSI MÁRIA
FORRÁSVIZ
friss töltésben, kicsinyben és nagyban
Kontsek Gézánál
Debrecen.
Főüzlet Kossuth-utca. Flóközlet Osapó-utca

Szünidei
Ifjusági Üdülőhely.

A szépség egyik kisebb városában, fenyves erdők közvetlen közelében az idén is elfogad mérsékelt áron teljes ellátásra úgy gyermekeket, mint nagyobb fiukat és leányokat dr. Schöntág Samu, városi orvos Svedlőren.

Elemi iskolába járó gyermekek az egész tanévre is elfogadtatnak, kiknek alkalmuk van a német nyelv elsajátítására. 8020

Selyem, Csipke és Batiszt
BLOUZOK
Delén, batiszt, karton újdonságok, angol zephírek
o nagy választékban o
KONTSEK KORNÉL
női és férfi divat áruházában
Debrecen, Kossuth-utca 1. szám.

ANGYAL DROGUERIA
A n. é. közönség b. figyelmébe ajánlok egy általam készített
molyport,
mely sokkal jobb a biztosabb az eddigieknél.
Raktáron tartok továbbá:
Dalmáciai Rovarport, „Dalmatin“
illatos rovarport, szoba lakkokat,
különböző színekben; Parquette
viaszot.
A hirneves
„Perolin“
pormentes tisztítószernek egyedüli elárúsítóhelye
Kiváló tisztelettel 7050
Rácz Herman
Debrecen, Piac-u. 42. Lamrecht-palota.

Művirágok tömeg eladása

Szombati kocsi-korzóhoz
művirágok és különféle pálmalevelek

óriási készletben kaphatók:

Kontsek Gézánál Kossuth-utca.

Óriási készletem lehetővé teszi, hogy 2 óra alatt egy kocsi izlésesen és olcsón feldiszhető.

Felhívom a t. közönséget kirakatom megtekintésére.